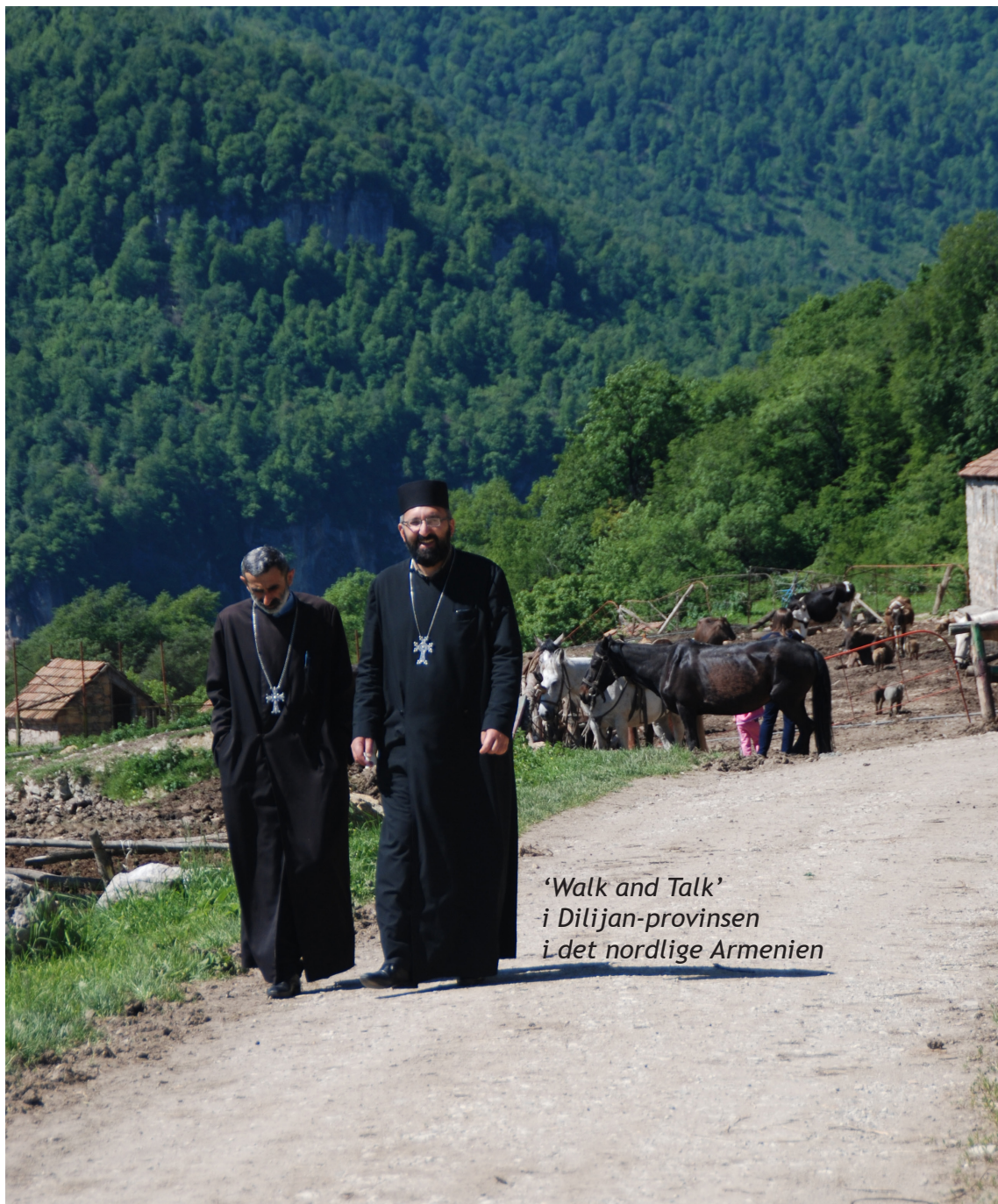

Dansk Armeniermission

DECEMBER 2017

*'Walk and Talk'
i Dilijan-provinsen
i det nordlige Armenien*

En ny fuglerede i Armenien

Af Mikkel Bandak fra Dansk Armeniermissions bestyrelse

I oktober købte vi en lejlighed i Armeniens hovedstad Jerevan. Lejligheden skal afløse DAM-huset, som vi har haft gennem en længere årrække.

Her kan du komme bag om lejligheds-købet og læse om, hvorfor vi ser store perspektiver for lejligheden.

At se på lejligheder i Jerevan om vinteren

En bidende kold aften i februar lander jeg i Jerevans lufthavn. Vi kører straks til Nanes (Dansk Armeniermissions medarbejders) hus, hvor hun kort fortæller om de 6-8 lejligheder, vi skal se næste dag. Vi starter tidligt om morgenen og ser i løbet af dagen en række meget forskellige lejligheder: En ligger lige i centrum af Jerevan, men er næsten overtaget af katte, så lugten er svær at udholde, en anden er helt renoveret, men desværre for lille, en tredje for mørk, men her bliver vi budt på armensk kaffe og frugt. Flere lejligheder har udsigt til Ararat, hvilket giver prisen et nøk opad. Fælles for næsten alle lejlighederne er, at de er beliggende i store betonkomplekser fra 1970'erne, og ingen af lejlighederne opfylder desværre vores ønsker.

Endelig fandt vi Fuglereden

"Det var ubeskriveligt. Jeg har aldrig set noget så beskidt. Der var gamle fuglereder fra gulv til loft." Nogenlunde sådan lyder Hanne Frøkjærs beskrivelse af altanen på en lejlighed på omkring 120 kvadratmeter i centrum af Jerevan, som hun besøgte i maj måned. Lejligheden får hurtigt tilnavnet "Fuglereden" på

grund af tilstanden på altanen. Samtidig kan tankerne ikke undgå at falde på børnehjemmet Fuglereden i Libanon, hvor flere tusinde armenske børn blev hjulpet i årene efter det armenske folkedrab.

Den ubeskrivelige altan til trods opfylder lejligheden næsten alle de ønsker, vi har: Den er tilpas stor, så der kan være kontor til Nane, en god stue til samling for søndagsskolen for handicappede børn og et ekstra rum, hvor mødrene kan samles. Samtidig ligger den i en solid stenbygning i gåafstand fra Det Teologiske Fakultet, så ungdomsgruppen let kan samles til møder og undervisning.

Vemod og glæde

Der er mange gode minder knyttet til DAM-huset, som vi solgte i begyndelsen af 2017: Det har været hjem for familien Pedersen, der var udsendt for Dansk Armeniermission frem til 2010. Det har været samlingssted for søndagsskolen for handicappede børn, og det har været en god base for mange besøg i Armenien. Det var dog for stort og dyrt at vedligeholde. Vi har forventninger til, at den nye lejlighed vil være den perfekte ramme for vores fremtidige aktiviteter i Armenien.

I løbet af de næste måneder vil lejligheden blive sat grundigt i stand, og herefter kan den tages i brug af ungdomsgruppen, søndagsskolen for handicappede børn og blive brugt til møder og undervisning for søndagsskolelærerne i Light to Kids-projektet.

Lejligheden vil være det perfekte samlingssted for ungdomsgruppen.

At skabe håb i helvedes forgård: Da Industrimissionen i Armenien kom til Grækenland

Fortsættelse af artiklen om etableringen af den organisation, der senere blev til Dansk Armeniermission

Af historiker Matthias Bjørnlund

Her er, hvad Ørtz og hendes kolleger stod overfor i flygtningelejrene:

”Foruden de 1500 Mennesker, der nylig var kommen, og som boede i Telte, var der tusinder, der boede i Barakker. Lejren ligger ved Vardar-flodens Delta paa en sumpet Slette. Dødeligheden var paa Grund af de frygtelig Forhold uhyre stor derude.”

Det var selvsagt ikke nemme forhold at arbejde under. I marken måtte Ørtz og hendes kolleger desuden kæmpe med den altid skrantende økonomi og det lokale bureaukrati. Men først og fremmest var der de tusindvis af traumatiserede armenske og græske flygtninge, der altid havde behov for mere end hvad man kunne give. En særlig udfordring udgjorde de armenske piger og kvinder, der var gravide efter at være blevet voldtaget af tyrkiske styrker og bander under flugten fra hjemlandet. De og deres børn kunne risikere en dobbelt offerrolle gennem udstødelse fra det skrøbelige armenske samfund, der nu skulle opbygges i eksilet. Men både de uskyldige ofre og sædeligheden stod Jensine Ørtz’ hjerte nær, så hun sørgede for at skaffe støtte, lokalt hos den armensk-apostolske og protestantiske kirke såvel som hjemme hos bestyrelsen og baglandet, til et særligt hjem – Mødrehjemmet – hvor disse kvinder og 13-14-årige kunne føde deres børn med nogenlunde accept og under ordnede forhold.

I Danmark var bestyrelsen til tider også hårdt spændt for. De arrangerede bl.a. basarer, sendte forsyninger til Grækenland og tog

selv på inspektionsrejser dertil med jævne mellemrum fra deres baser i hhv. Aarhus og Holbæk. Og ikke mindst skulle der kommunikeres intensivt med Folkeforbundets flygtningehøjkommissariat og de græske myndigheder for at sikre de bedst mulige betingelser for Ørtz og de armeniere hun beskyttede. Det blev sværere med tiden, for med 1920ernes ”befolkningsudveksling” mellem Grækenland og Tyrkiet stod grækerne pludselig med over en million nye borgere udover hundredtusinder af tidligere ankomne flygtninge, med meget få midler til at brødføde og huse dem. Det øgede presset på de armenske flygtninge i landet, som de græske myndigheder efter den indledende næsten grænseløse gæstfrihed nu så sig nødsaget til at forsøge at sende videre ud af landet, f.eks. til den nye armenske sovjetrepublik.

For det forrådte folk: brud og kontinuitet for Industrimissionen i Grækenland

IM, Røde Kors og lignende organisationer var ikke overbeviste om, at det var en god idé at rive de armenske folkedrabsoverlevende op med rode endnu engang for at sende dem mod en usikker fremtid, måske endda til endnu fattigere områder. Så H.L. Larsen og mange andre repræsentanter for græsrødsorganisationer forsøgte, ind imellem med held, at påvirke Folkeforbundet og de græske myndigheder til at lade armenierne blive, i det mindste indtil de var kommet på fode og havde haft mulighed for selv at finde en videre destination. Men trods modgang

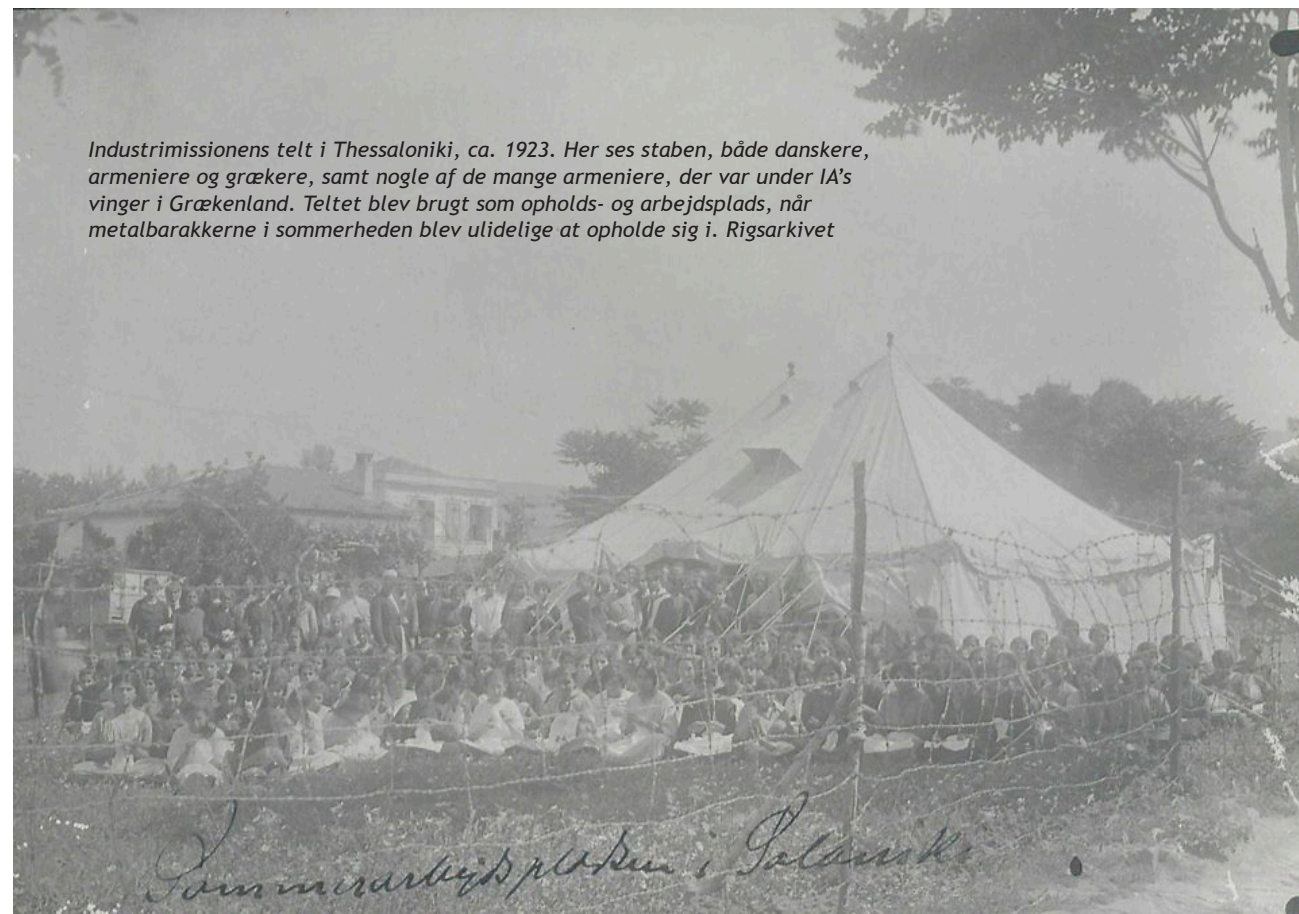
fortsatte IM’s arbejde ufortrødent. Tusindvis af armeniere og grækere blev gennem årene brødfødt og fik husly i slumkvarterer og flygtningelejre, mens op til 300 armeniere ad gangen fik undervisning. Børn fra 1.-3. klasse havde timer i armensk, græsk, matematik, sang, gymnastik, skrivning, religion (som altid i samarbejde med både den protestantiske og apostolske armenske kirke), grammatik m.m., ofte siddende på gulvet i Industrimissionens enkle barakskoler, mens større børn og voksne lærte håndværk i industriskolen.

Selv under disse pressede forhold blev kunsten ikke negligeret, som da en gruppe armenske enker fra bl.a. Mødrehjemmet i 1924 skrev og fremførte et skuespil for de besøgende danske IM-bestyrelsesmedlemmer. Skuespillet ”Sorg vendt til Glæde” finder man i dansk oversættelse i fuld længde med fotografier i en af Larsens bøger. Temaet er armenske kvinder og pigers oplevelser efter

tidligere massakrer, hvor de søger efter deres forsvundne elskedes knogler i bjergene. Det er et stærkt og rørende indblik i, hvordan armenske kvinder forsøger at bearbejde traumerne og finde lys i mørket efter tiden i blodets og tårenes land, som det blev kaldt, hjemlandet, som de for altid var forvist fra.

Netop at skabe lys i mørket for armenierne var altid Industrimissionens formål. Fra 1927 blev det uden Jensine Ørtz. Forbindelsen med IM, hendes eget hjertebarn, blev afbrudt efter en serie gensidige og til tider meget offentlige beskyldninger, bl.a. i dagspressen og på møder i Danmark og i Thessaloniki. Ifølge rygter spredt af bl.a. missionærkolleger var Ørtz nemlig skyldig i alt fra underslæb til utugt. At Jensine Ørtz om ikke andet var sjuasket når det kom til penge og papirarbejde er der næppe tvivl om, sådan havde hun altid været, mens resten af rygterne virker uden megen substans. Under alle omstændigheder følte IM’s

Industrimissionens telt i Thessaloniki, ca. 1923. Her ses staben, både danskere, armeniere og grækere, samt nogle af de mange armeniere, der var under IA's vinger i Grækenland. Teltet blev brugt som opholds- og arbejdsplads, når metalbarakkerne i sommerheden blev ulidelige at opholde sig i. Rigsarkivet

bestyrelse sig nødsaget til at afbryde samarbejdet med Ørtz. Det blev dog ikke enden på historien, hverken for armenierhjælpen, IM eller Ørtz. Jensine Ørtz fortsatte arbejdet blandt armenske flygtninge lidt længere nordpå, i den makedonske del af Grækenland. Hun giftede sig med en amerikansk kollega, E. Walter Peters, og endte sine dage som Jensine Oerts Peters i USA, nærmere bestemt i Californien, hvor hun ligger begravet på Pacific Crest Cemetery i Redondo Beach efter at langt, begivenhedsrigt og nyttigt liv i troens tjeneste. For en dybt religiøs, idealistisk kvinde som Jensine Ørtz kan det næppe have været bedre.

Det bliver dog H. L. Larsen, der får det sidste ord, for han opsummerede i 1934 på udmærket vis i et enkelt afsnit IMs arbejde, værdigrundlag og selvforståelse fra de ankom til Thessaloniki fra Rodosto i 1922:

”Her blev saa Industrimissionen sat i Gang igen og herfra voksede den saa videre ved Guds Hjælp og danske Offergaver, saa den i øjeblikket har Arbejde baade i Saloniki, Athen og Dionysi i Pentelikonbjærgene, men dette er en anden Historie, der kan fortælle om Nød, Sygdom, Sult og Død, men ogsaa om, at vor Gud endnu gør store Undere, og ved sin Aand og ved sit Ord bringer Liv i døde Ben, saa der er en ikke saa ringe Flok, der takker Gud for den danske Industrimission som en lille Gren af de flere Arbejder, især fra Skandinavien, Tyskland og Svejts, der prøver paa at gøre barmhjærtige Samaritans Gærning midt i dette af hele det kristelige Diplomatis glemte, ja, forraadte Folk. Ja, naar denne Verdens Mægtige svigter deres Pligt, saa vil og maa Guds Folk vise, at de svigter ikke deres Herres og Mesters Vilje, at ikke en af disse mindste, som tro paa ham, skal fortabes.”

Anbefalet læsning

Matthias Bjørnlund: På herrens mark. Nødhjælp, mission og kvindekamp under det armenske folkekrab, Kristeligt Dagblads Forlag 2015

Matthias Bjørnlund: “Danish Missionaries in the Kharper Province: A Brief Introduction”: <http://www.houshamadyan.org/en/mapottomanempire/vilayetofmamuratulazizharput/harputkaza/religion/missionaries.html>

Axel Gram: Blandt armenske Flygtninge i Grækenland, med Erindringer af Margrethe Jepsen, Industrimissionen i Armenien 1952

H.P.Larsen: Blodet og Taarernes Land i Europa. En Orientrejse 1922, Industrimissionen i Armenien 1922 (Larsens 1924- og 1934-udgivelser kan også anbefales)

Jensine Ørtz: Armenske Martyrer, KMA Pamflet nr. 102, København 1917

Jensine Oerts Peters (Jensine Ørtz): Tests and Triumphs of Armenian in Turkey and Macedonia, Grand Rapids, Michigan: Zondervan Publishing House 1958

Desuden finder man korrespondance mellem H.L.Larsen og Folkeforbundet m.m. på fransk og engelsk her: <http://biblio-archive.unog.ch/Dateien/3/D17317.pdf> <http://biblio-archive.unog.ch/Dateien/3/D18469.pdf>

Nyheder

Af René V. Jensen

Nåde være med jer og fred!

Vi takker altid Gud for jer alle, når vi nævner jer i vore bønner og uophørligt over for vor Gud og Fader mindes jeres gerninger i troen, jeres arbejde i kærligheden og jeres udholdenhed i håbet til vor Herre Jesus Kristus. 1 Thess 1,1-3.

Med disse ord af Paulus til menigheden i Thessalonika vil vi gerne takke alle for samarbejdet om Armeniermissionens sag.

Søndagsskolerne og vores økonomi

Ved DAM's årsmøde i september blev der orienteret om, at vores økonomi er udfordret af de mange nye søndagsskoler i Armenien. Det førte til kampagnen 'Lad en søndagsskole leve'. Her opfordrer vi til, at man i sin menighed, forsamling eller vennekreds samler ind til at støtte driften af en søndagsskole. Det koster ca. 10.000 kr. om året at drive en søndagsskole i Light to Kids. Man kan hente folderen 'Lad en søndagsskole leve' på www.armenien.dk.

MobilePay

Vi er kommet på den nye udgave af MobilePay. Du kan på din smartphone overføre et beløb til 72105. Det vil fremgå, at pengene går til Dansk Armeniermission, og beløbet er fradagsberettiget.

Køb af lejlighed

Vi er taknemmelige for, at købet af lejlighed er gået i orden. Lejligheden skal blandt andet bruges som mødested for ungdomsgruppen og kontor for Nane. Det vil også blive dér, vi holder søndagsskole for børn med handicap, og det bliver mødested for medarbejdere i Light to Kids.

Tak til vores afgående redaktør, Helle Sejergaard

Magasinet, du sidder med i hånden, er det sidste, hvor Helle Sejergaard er redaktør. Hun har været redaktør gennem en længere årrække, og vi vil gerne bringe en stor tak for hendes store indsats.

Blade og nyhedsbreve

I 2018 vil vi udsende to numre af bladet, i juni og december. Desuden vil vi udsende fire nyhedsbreve med aktuelt nyt, to om foråret og to om efteråret.

Send din mailadresse til redaktør Merete Bandak, så vi kan sende nyhedsbrevet som e-mail og spare porto. Meretes mailadresse: me@maribo-gym.dk.

Dansk Armeniermission

Kontor og økonomi
Dansk Armeniermission
Katrinebjergvej 75
8200 Århus N.
Tlf 86 16 63 00
e-mail: armenien@privat.dk

Konto
Reg.nr. 1471 konto nr. 0009007415

Bestyrelse
René Vejen Jensen (formand)
Præstebakken 16
7480 Vildbjerg
tlf.: 9713 2699
e-mail: rvj@km.dk

Peder Ø. Andreasen
Merete Bandak
Mikkel Bandak
Ingrid Bjerre
Hanne Frøkjær-Jensen
Oline Bøndergaard Kobbersmed
Peter Legarth
Michael Thomsen

Medarbejder i Armenien
Nane Khachatryan
e-mail: nanekhachatryan@yahoo.com

Den armenske evangeliske kirke i Grækenland:
Armenian Evangelical Church
Odos Lamias 30
Palea Kokkinia, Piraeus
Greece
Præst: Vicken Cholakian

Bladet
Merete Bandak (red.)
e-mail: me@maribo-gym.dk
tlf.: 3020 4752

Tryk
Videbæk Bogtrykkeri a.s

Merete Bandak

Torsten Borbye Nielsen 2016

Julevuggevise

♩ = 56

The musical score is written for piano and voice. It consists of four systems of music. The first system is an instrumental introduction. The second system begins with the lyrics '1. Al-tid mer end vi ser Giv os tro-ens ø-re Syng dig ind i mit sind'. The third system continues with 'kys min kind Je-sus-barn, det må du gøre!' and ends with a double bar line. The fourth system is a coda, starting at measure 16, with the word 'Coda' written above the staff.

1. Altid mer
end vi ser
Giv os troens øre
Syng dig ind
i mit sind
kys min kind
Jesusbarn, det må du gøre!

2. Åbenbar
hvad du har
i din vuggevise:
julefred
offersted
kærlighed
Åbent hus i Edens have

3. Du er her
ganske nær
holder mig i hånden
blev min bror
Gud på jord
dig vi tror
Åbn os med Helligånden

4. Du er først
du er størst
Kristus i det høje
stjernesol
himmelpol
nådestol
Vi for dig os dybt vil bøje

Dansk Armeniermission (DAM) er et folkekirkeligt missionsselskab stiftet i 1922.

DAM arbejder på at støtte den Armenske Apostoliske Kirke i Armenien i dens bestræbelser på at genopbygge det armenske folks kristne identitet efter 70 års kommunisme. Desuden yder DAM økonomisk støtte til Den Armenske Evangeliske Kirke i Grækenland (Armenian Evangelical Church - Armenian Evangelical Association of Greece). Endelig støtter DAM tre elever på den armenske evangeliske skole Shamlian Tatikian i Libanon.